

Nr 47.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående samman-
slagning av den så kallade äldre odlingslånefonden med nya
odlingslånefonden till en fond, benämnd odlingslånefonden;
given Stockholms slott den 14 januari 1913.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgiva, att den så kallade äldre odlingslånefonden må från och med ingången av år 1914 sammanslås med nya odlingslånefonden till en fond, benämnd odlingslånefonden.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14
januari 1913.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 BERG,
 BERGSTRÖM,
 friherre ADELSWÄRD,
 PETRÉN,
 STENSTRÖM,
 LARSSON,
 SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson anförde härefter:

Alltsedan 1840-talet har Riksdagen anvisat medel till understödjande medelst lån av företag, som avse utdikningar och avtappningar av sankta trakter och sjöar i ändamål av odling. Till och med år 1883 utgingo dessa medel av anslagsmedel och bildade tillsammans den så kallade äldre odlingslånefonden. Vid 1883 års Riksdag beslöts bildande av en odlingslånefond, kallad nya odlingslånefonden, vilken skulle tillföras erforderligt fyllnadskapital medelst upplåning genom riksgäldskontoret. Tillika bestämdes, att de till statskontoret inflytande annuiteterna å lån, vilka utlämnats av de för sådant ändamål å riksstaten anvisade anslag, skulle under femårsperioden 1884—1888 ingå till den nya odlingslånefonden. Liknande beslut hava sedermera vid riksdagarna åren 1888, 1893, 1898, 1903 och 1908 fattats för följande

femårsperioder, av vilka den sista avser tiden från och med år 1909 till och med år 1913. Enligt vad statskontoret meddelat, hava de belopp, som sålunda genom årliga omföringar från den äldre odlingslånefonden tillförts den nya, uppgått tillsammans för åren 1884—1911 till 4,569,658 kronor 61 öre. Å äldre odlingslånefonden förefanns vid 1911 års slut en balanserad behållning av 3,564,993 kronor 5 öre. Ifall omföringarna skola årligen fortsättas, intill dess hela den äldre odlingslånefonden blivit överförd till den nya, kommer den sista omföringen icke att ske förrän år 1938.

I sammanhang med den år 1911 genomförda budgetreformen har emellertid fråga uppkommit att sammanslå de bägge ifrågavarande fonderna, som hava samma ändamål och endast skilja sig i avseende på sitt uppkomstsätt samt av vilka den äldre fonden, på sätt nyss nämnts, är ställd på avskrivning.

Enligt de av Riksdagen senast år 1908 för femårsperioden 1909—1913 fattade beslut skulle till odlingslånefonden, d. v. s. den nya, ej mindre ingå de till statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån (från bägge fonderna) än även av riksgäldskontoret i mån av behov överlämnas medel till så stort belopp, som jämte de till fonden ingående annuiteterna kunde erfordras till fyllande av högst en miljon kronor årligen. Riksgäldskontoret skulle av fonden erhålla gottgörelse för den ränteutgift, som genom berörda medels överlämnande till fonden förorsakades för riksgäldskontoret. Då Kungl. Maj:t, med anledning av budgetreformen, den 24 mars 1911 beslöt proposition till Riksdagen angående kapitalökning för odlingslånefonden för år 1912, anförde dåvarande chefen för jordbruksdepartementet i full överensstämmelse med vad dåvarande chefen för finansdepartementet yttrat den 30 december 1910 vid framläggande av förslaget till budgetreform, att de bestämmelser, som för tiden efter år 1911 meddelats dels om läggande till fondens kapital av de till statskontoret inflytande annuiteterna å från fonden utlämnade odlingslån, i den mån dessa annuiteter utgjordes av räntebetalningar, dels om fyllnadsmedels tillhandahållande från riksgäldskontoret i annan ordning än såsom beslutad kapitalökning, dels slutligen om räntebetalning till riksgäldskontoret, torde i följd av budgetreformens genomförande få anses hava förfallit. Av 1908 års beslut i ovan angivna hänseenden kvarstår alltså endast, att kapitalavbetalningarna å utlämnade odlingslån, jämväl från äldre odlingslånefonden, skola ingå till den nya odlingslånefonden.

Av statsrådsprotokollet över finansärenden den 30 december 1910, då förslaget till budgetreform utvecklades, inhämtas, att de för upp-

görande av förslag till förändrad uppställning av riksstaten utsedda kommitterade, jämte erinran att enligt gällande bestämmelser äldre odlingslånefonden vore ställd på avskrivning, i det att de till densamma ingående annuiteterna omfördes till nya odlingslånefonden och alltså tjänade till kapitalökning för denna, förklarat sig anse, att denna omföring, i vad den rörde kapitalbetalningarna borde fortgå, till dess hela den äldre fonden vore överförd till den nya, varemot fondens behållna ränteinkomst borde tillgodoföras statsregleringen. I enlighet härmed hade kommitterade även föreslagit, att den äldre odlingslånefonden skulle likställas med övriga under statskontorets förvaltning varande utlåningsfonder, med undantag att till fonden inflytande kapitalbetalningar omfördes till nya odlingslånefonden.

Dåvarande chefen för finansdepartementet anförde i anledning härav till nämnda protokoll, att han icke funne det vara av budgetreformen i övrigt oundgängligen påkallat att behandla denna fond på enahanda sätt som statens utlåningsfonder. Äldre odlingslånefondens enda uppgift vore att, i mån som annuiteter inkomme, med dessa förstärka nya odlingslånefondens kapital. Det skulle därför kunna ifrågasättas, om icke äldre odlingslånefonden lämpligen kunde sammanslås med nya odlingslånefonden i stället för att alltjämt föras som en särskild fond. Ett beslut härom borde emellertid föregås av en utredning av alla på frågan inverkan förhållanden, och borde en sådan utredning anföras åt statskontoret. Intill dess denna fråga kunde upptagas till prövning, syntes det emellertid departementschefen vara lämpligast, att äldre odlingslånefonden bokfördes bland övriga av statskontoret förvaltade fonder, vilka icke stode i relation till budgeten och vilkas kapital icke redovisades bland statskapitalet, samt att dess annuiteter, på sätt hittills ägt rum, tillgodofördes nya odlingslånefonden vid sidan av riksstaten.

Med hänvisning till vad chefen för finansdepartementet beträffande riksstatens uppställning anført till nyss omförmälda statsrådsprotokoll anbefalldes Kungl. Maj:t den 22 juni 1911 statskontoret att inkomma med yttrande, huruvida icke den så kallade äldre odlingslånefonden lämpligen borde sammanföras med nya odlingslånefonden till en fond.

I anledning härav har statskontoret i underdånig skrivelse den 21 september 1911 anført, att då ur bokföringssynpunkt en sammanslagning redan nu på en gång av den äldre och den nya odlingslånefonden till en fond, vilken i så fall tydligen borde benämnas endast odlingslånefonden, skulle medföra större enkelhet och bokföringsarbetet bliva mindre tidsödande än med den dubbelföring, som hittills skolat ske, statskontoret ansåge sig böra förorda, att beslut i sådant syfte

meddelades. Enär emellertid den föreliggande frågan även vore av reel innebörd, syntes, innan beslut av Kungl. Maj:t fattades om fondernas sammanföring, Riksdagens medgivande därtill böra inhämtas.

Då den ifrågasatta sammanslagningen är ägnad att medföra för-
enkling och arbetsbesparing samt några sakliga skäl mot sagda åtgärd
icke torde förefinnas, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå
Riksdagen medgiva, att den så kallade äldre odlingslånefonden må från
och med ingången av år 1914 sammanslås med nya odlingslånefonden
till en fond, benämnd odlingslånefonden.

*Departements-
chefen.*

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen lämnade Hans Maj:t Konungen bifall och förordnade tillika, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Hjalmar Almgren.
